

ਕੋਐਸ ਟਿਵਾਣਾ ਅਤੇ ਐਮਐਮ ਪੁੰਡੀ ਜੇ.ਜੇ.

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਰ।

1986 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 363

14 ਨਵੰਬਰ 1986

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (1974 ਦਾ II)— ਧਾਰਾ 432— ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 432 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ — ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ — ਭਾਵੇਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਵੇ—ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ। -ਕੀ ਮਾਫੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ - ਦੋਸ਼ੀ - ਕੀ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1974 ਦੀ ਧਾਰਾ 432 ਅਧੀਨ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਤੱਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਰੰਗਤ ਹੈ। - ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਆਡੀਓ-ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਵੀਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਕਲਮਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸਦੀ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਗੱਲਾਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ।

(ਪਾਰਾ 9 ਅਤੇ 10)

ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 1986 ਕਰੋੜ। ਐਲਜੇ 1037

(ਓਵਰ-ਸ਼ਾਸਨ)

ਆਰ. ਰਘੁਪਤੀ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, 1984 ਕਰੋੜ. LJ NOC 117

(ਮਦਰਾਸ)।

(ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ)

ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਮ.ਪੁੰਡੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ 16 ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੁਲਾਈ 1986. ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਮ. ਪੁੰਡੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। .

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 482 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ। ਪੀਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ: -

(i) ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੌਂਡੇਂਟਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ- ਮੈਚਿਓਰ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ii) 1986 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

P/1 ਅਤੇ P/2 ਅਤੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(iv) ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵਾਂ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

(v) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਡੀ.ਡੀ.

ਐਸਕੇ ਸਿਆਲ, ਏਏਜੀ ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਮ.ਐਮ ਪੁੰਛੀ, ਜੇ.

(1) ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੱਥ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਓ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

(1) ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 432, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ। ਹੁਣ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 432, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਅਧੀਨ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਹੈ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪਹਿਲਾਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰ ਮਹਿਜ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਅਰਧ ਨਿਆਇਕ ਸੀ।

(2) ਕੇ.ਐਮ.ਨਾਨਾਵਤੀ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਸਟੇਟ (2) ਵਿੱਚ ਵਾਪਿਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 'ਦਇਆ ਸ਼ਕਤੀ' ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਛੋਟਾਂ ਛੱਡੀਆਂ ਪਰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਬਦਲਿਆ। ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ। ਉਹ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਹਨ:

" .....ਮਾਫੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਹੈ

ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਝੂਠ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਣਰਾਜ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਾਜਾ ਜਾਂ ਰਾਣੀ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ .....(ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪੰਨਾ 118 ਕਾਲਮ 1)।

XX XX XX XX XX

ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ' ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵੰਡ ਹੋਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ" ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਗ੍ਰੇਟ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦਾ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਡਾਇਸੀ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ, ਅਤੇ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਤਜੱਦਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਆਪਹੁਦਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ।.....

XX XX XX XX XX

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿੰਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਹ ਖਿਲਾਰ ਹੁਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(3) ਫਿਰ ਗੋਪਾਲ ਵਿਨਾਇਕ ਗੋਡਸੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਰਾਣੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 432) ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

“.....ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ

ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੂਬਾ; ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਛੋਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਸਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੂਰੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰੋ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(9) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਭਾਵਪੂਰਤ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਕਤ ਸਰਕਾਰ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ, ਲਾਭਦਾਇਕ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਫਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਰਹੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਕਿ

ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਜ਼ਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)।

ਇਸ ਲਈ ਗੋਪਾਲ ਵਿਨਾਇਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ . ਗੌਡਸੇ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਡੋਮੇਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿੰਗਾਂ ਕੋਲ ਇਸਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ।

(5) 1961 SC 600

ਮਾਫੀ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੁੜ: ਮੈਡੇਲਾ ਵਾਈ ਐਰਰ ਏ ਚੋਨੂਕਾਦੂ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਦੇ ਦੋ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ। ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਖਰੇ ਨੋਟ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਸਾਯੋਗ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਲੱਭਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮਾਫੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ, ਜਿੱਥੇ, ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਕੋਮਲ ਮਾਫੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(6) ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (5) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਆਈ. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿੱਟਾ: -

“16. ਉਪਰੋਕਤ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 72 ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਦਇਆ ਦੀ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਸੁਣਾਉਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਅਮਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 401 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(7) ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਭਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ : ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ

(3) ILR (ਮਦਰਾਸ ਵਾਲੀਅਮ-1, ਪੰਨਾ 92)।

(4) ਏਆਈਆਰ 1975 ਪੀ ਐੱਡ ਐਚ 148।

ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ।

(8) ਆਰ. ਰਘੂਆਲੂ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (6) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿੰਜੀ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੇ ਕੇਸ ^{ਥੂ ਪੀ (ਸੁਪਰਾ)} ਦਾ ਫੈਸਲਾ :

“ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਐਕਟ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਚਰਿੱਤਰ ਪੱਖੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹੈ, ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਮਰ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ:

“ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ

ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਕੈਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਚਨਚੇਤੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਸ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਾਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 401, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੋਪਾਲ ਵਿਨਾਇਕ ਗੋਡਸੇ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਤੱਤ ਹੈ। ਇਹ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਰੰਗਤ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਲਮਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਆਂਇਕ ਨਵੀਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ।

(9) ਅਮਲੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੀ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਫਲੱਡ ਗੇਟ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਹਾਰਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ - ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਸਮਾਬੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ

ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਮੰਗੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਮੰਗੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ। ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੁਝ ਬੋਝ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ 'ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਰੌਸ਼ਨ' ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਰਘੁਪਤੀ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੀਵਿਲ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤ ਵਰਜਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਗੋਪਾਲ ਵਿਨਾਇਕ ਗੌਡਸੇ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਹੁਣ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਰਧ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਐਂਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਇਜ਼ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੇਟ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤਿੰਨ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ:

1. ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।
2. ਕਿ ਅਪ੍ਰਯੋਗਿਤ ਆਰਡਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।
3. ਇਹ ਕਿ ਆਰਡਰ ਖੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਤਾਕਤ.

(10) *AtheZEaboveu* ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਰ. ਰਘੁਪਤੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਆਰ ਐਨ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਡੀ ਵੀ ਸਹਿਗਲ ਜੇ. ਜੇ.

ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦ ਜੈਨ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਚੰਡੀਗੜ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ,- ਜਵਾਬਦੇਹ।

1986 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2213 ।

9 ਦਸੰਬਰ 1986

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਧਾਰਾ 235 ਅਤੇ 311(2)- ਪੰਜਾਬ 'ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1963, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ- ਨਿਯਮ 10(3)- ਬਾਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਰਮਾਨੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਟਿੰਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਢਲੀ ਤੱਥ ਖੋਜ ਜਾਂਚ